

Ta'lim muassasasi rahbarining shaxsiy sifatlari.

Berdaq nomidagi Qoraqolpoq Davlat Universiteti

Kimyo-texnologiya fakulteti 3 kurs talabasi

Usanov Og'abek

Annotatsiya: Mazkur maqolada ta'lim muassasasiga rahbarlik qilishning boshqaruv madaniyati hamda pedagogik qobolyatning kreativligi va kasbiy malakaning shaklanishi haqida fikr yuritiladi.

Kalit so'zlar: Ta'lim, muassasa, rahbar, pedagog, ijtimoiy, kreativlik, kasbiy, malaka, menejment, vakolat, boshqaruv madaniyati.

Yurtimizda faol, intiluvchan, iqtidorli va yuksak ma'naviy-axloqiy fazilatlarga ega, zamonaviy bilim hamda kasblarni chuqur egallagan - bugungi va ertangi kunimizning hal qiluvchi kuchi bo'lgan yoshlarni voyaga yetkazish uchun barcha shart-sharoit va imkoniyatlar yaratilgan. Bugungi kunda fan va texnika rivoji ta'lim va uning natijalariga qo'yiladigan talablarni tubdan o'zgartirishni talab etmoqda. Shunga asosan, yangi avlod standartlarini yaratish pedagoglarning oldiga muhim vazifa qilib qo'yilmoqda. Hozirgi vaqtgacha yaratilgan davlat ta'lim standartlari tizimli-faoliyatli yondashuvga asoslangan, ya'ni ta'lim maskanlarining maqsadini bilim, ko'nikma va malakalarni o'zlashtirish tarzida aniqlashtirishdan iborat edi. Shu bois yangi davlat ta'lim standartlarini o'z-o'zini rivojlantirishga qaratilgan kompetent-faoliyatli yondashuvga asoslanishdan kelib chiqqan holda belgilash talab etilmoqda. Ta'lim sohasidagi rahbarlarning shaxsiy sifatlariga to'xtalsak, ularning muassasani boshqaruv usuli qanday, Rahbar deganimiz uzi qanday fazilatda bo'lishi kerak shu borada to'xtalsak. Rahbarlik - odamlarga maqsadli ta'sir o'tkazishga qaratilgan, ularning faoliyatini muvofiqlashtirish bilan bog'liq boshqaruvning tarkibiy qismidir. Saylab qo'yilgan yoki tayinlangan rahbar qator funktsiyalarni bajaradi: jamoa faoliyati maqsadlarini aniqlaydi va shakllantiradi, shu faoliyatni rejalashtiradi, rag'batlantirish vositalari va usullarini

belgilaydi, uni nazorat qilishni amalga oshiradi. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M.Mirziyoyev 2019 yil 23 avgustdagi xalq ta’limi tizimi xodimlari bilan bo‘lgan telemuloqotda quyidagicha fikrlarni bildirganlar: “Hozirgi zamon o‘qituvchisining asosiy vazifalaridan biri – kasbiy kompetentligi va intellektual salohiyatining yuqoriligi, sadoqatliligi, g‘oyaviy e‘tiqodligi va o‘z kasbini sevishidir. Bu fazilatlar pedagoglarni boshqa kasb egalaridan ajratib turadi”. Bugungi talabayoshlarda kreativlikni shakllantirish uchun bugungi pedagog namunaviy intellektga ega bo‘lishi, zamonaviy ta’lim-tarbiya qonuniyatlarini mukammal bilishi va shu asosda o‘z kasbi bilan bog‘liq ijodkorlik qilish qobiliyatiga ega bo‘lishi lozim. Rahbar degan tushuncha vakolat degan tushuncha bilan yonma-yon yuradi. Rahbarlik bu albatta- vakolat. Har bir rahbarlik doirasida aynan o'zlariga vakolatlar beriladi. Vakolat-bu keskin bir qurolga o'xshaydi. Agar qurol to'g'ri ishlatilsa bu foyda beradi. Agar uni o'rinsiz ishlatilsa bu albatta rahbar uchun ham xodimlar uchun ham zarar keltirishi mumkin. Shuning uchun birinchi navbatda rahbar o'zining vakolatini to'g'ri xis qilishi to'g'ri idora eta olishi lozim bo'ladi, mana shu ma'noda rahbar yangi lavozimga tayinlangan vaqtida o'rganib ko'rishi kerak. Qanday majburiyatlari bor qanday vakolatlari bor va jamoa shu vakolatlarni qay darajada bajarishga tayorligini va albatta hozirgi davrda har bir soxada juda ham yuqori talablar belgilangan, jamoa bu talablarga bir bosqichda chiqaolmasligi mumkin ana usha vaziyatda rahbar shunday vazifalarni belgilashi kerakki to'g'ri qarorni qabul qilishi lozim ana ushandagina jamoa va rahbar ko'zlagan marraga erishishi mumkun. “Menejment qoidalariga rioya qilib ishlayotgan maktab rahbarlari bugungi ta’lim sohasidagi islohotlarni his etib, boshqarishni zamonaviy kompetentlik qoidalari asosida ishni tashkil etib kuchli instruktiv yetakchilik, aniq belgilangan maqsad, o‘qituvchilardan kutilayotgan ijodiy natijalar, o‘qib-o‘rganish, o‘rgatish uchun zaruriy muhit, o‘quvchilar va sinfni doimiy kuzatish, oila, maktab, mahalla hamkorlik aloqalarini mustahkamlaydilar. Yangi ilmiy izlanishlar obod mahalla, obod mahalla, obod uy va namunaviy oila tashabbusi asosida rahbarlik ishlarini tashkil etishni talab qiladi. “Boshqaruv madaniyati – bu

ma'muriy ijtimoiy va rahbarning psixologik jarayonni muvaffaqiyatli amalga oshirishdagi professional va ishchanlik sifatli sintezidir.

Foydalanilgan adabiyotlar.

1. Qurbonov Sh., Seytxalilov E. Ta'lim tizimini boshqarish. -T.: "Turon iqbol": 2006. – 592 b.
2. Axmedova, S. (2022). MAKTABLARDA O'QITISH TIZIMI NING TA'LIM OLUVCHILAR YOSHI BILAN BOG'LIQLIGI. Журнал Педагогика и психологии в современном образовании, 2(4). Извлечено от <https://ppmedu.jspi.uz/index.php/ppmedu/article/view>
3. Axmedova, S. (2022). SAMARALI RAHBARLIKKA XOS XISLATLAR. Журнал Педагогика и психологии в современном образовании, 2(5). извлечено от <https://ppmedu.jspi.uz/index.php/ppmedu/article/view>
4. Axmedova, S. (2022). TA'LIM MUASSASALARI RAHBARLARINING MA'NAVIY QIYOFASI, MADANIYATI VA UNGA QO'YILGAN TALABLAR. Журнал Педагогика и психологии в современном образовании, 1(4). извлечено от <https://ppmedu.jspi.uz/index.php/ppmedu/article/view>